

Élménybeszámoló a Brnoban, a Masaryk Egyetemen folytatott Erasmus-tanulmányokról

Horváth Viktor Barnabás (PPKE-JÁK)

I. Motivációim és választásom okai

2022 őszén határoztam el, hogy élek az Erasmus+ program által kínált külföldi tanulmányút lehetőségével. Elsősorban azért köteleztem el magam az Erasmus mellett, mert korunkban a szakmai érvényesülés nélkülözhetetlen feltétele a magabiztos angol nyelvtudás, amely a legkönnyebben idegen környezetben sajátítható el. A konkrét hely megválasztásában az befolyásolt, hogy szerettem volna a közép-kelet-európai régió belül maradni, elsősorban az itteni országok kultúrája és történelme iránti érdeklődésem és vonzalomom miatt. Mivel igen közel áll hozzám a nyugati szláv kultúra, így a lengyel és a cseh egyetemekre szűkítettem az alternatívák körét, melyek közül végül a brnoi Masaryk Egyetemet választottam. Döntésemet befolyásolták a kedvező közlekedési adottságok, a történelmi város atmoszférája, valamint az egyetem által kínált angol nyelvű Erasmus-kurzusok témái.

II. A város és az egyetem sajátosságai

Brno a Cseh Köztársaság meghatározó települése. Kiemelkedő felsőoktatási centrum, mivel több egyetemnek is otthont ad, de ezen kívül fontos jogi-közigazgatási, kulturális és ipari központnak is számít, 1918-ig a Morva Örgrófság fővárosa is volt. A Cseh Köztársaságban követett gyakorlat szerint a fontos alkotmányos intézmények nem csak a fővárosban székelnek. Brno többek között otthont ad az Alkotmánybíróságnak, a Legfelsőbb Bíróságnak, a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságnak, valamint a Legfőbb Ügyészségnek is. A Masaryk Egyetem jogi fakultása szoros kapcsolatot ápol ezekkel az intézményekkel, így vezetett látogatások keretében a hallgatóknak lehetősége van a cseh igazságszolgáltatás legfontosabb fórumainak mindennapi életébe is bepillantást nyerni. Nekem a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon volt szerencsém látogatást tenni. A Masaryk Egyetem az ország egyik legnívósabb oktatási intézménye, 1919-ben, a független Csehszlovák Köztársaság születése után kevéssel alapították. A jogi kar tömbje a belváros északi határán fekszik, villamossal kényelmesen megközelíthető.

III. Tanulmányaim

Szakmai érdeklődésemhez igazodva elsősorban az olyan angol nyelvű Erasmus-kurzusokat preferáltam, amelyek büntetőjogi, illetve alkotmány- és közigazgatási jogi témákat érintettek, illetve egy jogtörténeti tárgyat is felvettem. Az órák tematikája, felépítése, az egyes jogintézmények tárgyalása igen hasonló az azonos tárgyú magyar kurzusoknál megszokottakhoz. Az Erasmus-tárgyak teljesítése jellemzően valamilyen önálló, kutató-problémamegoldó képességet igénylő számonkéréssel, például szemináriumi dolgozattal, prezentációval vagy ezek kombinációjával történt, amit teszt is kiegészített. Mivel lehetőségem volt a személyes szakmai érdeklődésem körét jól lefedő tárgyakat választani, nem okozott gondot az egyes esszék, dolgozatok elkészítése során az önálló kutatómunka. Az egyetem gazdag könyvtárral rendelkezik, a kölesönzés gyors és gördülékeny, a hosszabbítás online formában történik, így lényegében időben korlátlanul álltak rendelkezésemre a szakirodalmak. Az oktatók készségesek voltak, a dolgozatok írása során hasznos szakmai tanácsokkal láttak el, a konzultációra mindig nyitottak voltak. A magyar és a cseh jogrendszer minden hasonlóság ellenére számtalan lényegi eltérést tartalmaz (ezt leginkább saját szűkebb vizsgálódási körömben belül tapasztaltam), ezek feltárása pedig az összehasonlító jogi gondolkodásra nyitott hallgató számára hálás lehetőség. A szakmai tárgyak mellett, elsősorban a hely és a kultúra szeretete okán egy intenzív cseh nyelvtanfolyamon is részt vettem, amit nem bántam meg, sőt, a későbbi életem során még vissza kívánok térni a nyelvhez, akár a munkám kapcsán is.

IV. Lakhatás, közlekedés

A Brnoba érkező egyetemista alapvetően három lehetőség közül választhat, ha a lakhatásáról kell döntenie. Az első, kézenfekvő megoldás az egyetemi kollégium. Mivel Brno egyetemi város, az egyes intézmények felkészültek a hozzájuk érkező diákok elhelyezésére. Kétségtelen, hogy anyagi szempontból is ez a megoldás a legkedvezőbb. Mivel én nem kollégiumban éltem, az egyes helyek komfortjáról, felszereltségéről pontosabb tájékoztatást adni nem tudok. A második lehetőség, hogy a diák megpróbál – ingatlanközvetítő közbejöttével – magánszemélytől az igényeihez és az anyagi lehetőségeihez igazodó lakást bérelni. Kezdetben ezzel próbálkoztam, de sikertelen telefonos és személyes megbeszélések után ettől elállni voltam kénytelen. Ennek egyrészt az volt az oka, hogy a helyi ingatlanközvetítőknak a külföldi diákokkal való együttműködési hajlandósága erősen változó, másrészt a lakástulajdonosok nem szívesen kötnek rövidebb időtartamú (fél év vagy kevesebb) lakásbérleti szerződéseket. A havi bérleti díjak is sok esetben irreális összegűek lettek volna egy egyetemista számára.

A harmadik lehetséges megoldás, amelyet végül én is választottam, félúton helyezkedik el a kollégium és a közvetítéssel bérelt lakás között. A városban működnek olyan, ingatlanok bérbeadásával foglalkozó vállalkozások, amelyek igény szerint szállást tudnak biztosítani olyanoknak, akik anyagi vagy más okból nem tudnak a hagyományos módon (magánszemélytől bérelve) lakhatáshoz jutni. A kínálat igen vegyes, így a klasszikus többágyas kollégiumi szobától és az átjárószobától a két szoba saját fürdőszoba összeállításig ki-ki lehetőségei szerint választhat. Az ilyen szolgáltatások célcsoportját nem kizárólag diákok képezik, e lehetőség elérhető rövidebb időn át a városban munkát vállalók és csekélyebb jövedelmű tartósan helyben élők számára is. Én egy kis szobából és fürdőszobából álló lakást béreltem ebben a konstrukcióban. Az ár is megfelelő volt és a szerződéskötés szempontjából sokat számított, hogy nem kellett ingatlanközvetítővel és egy körülményeskedő lakástulajdonossal alkudozni, hanem közvetlenül egy erre specializálódott céggel álltam kapcsolatban.

Ahogy az már elhangzott, a város választásánál szempont volt a közlekedés, egészen pontosan a hazai lakóhelyem és az Erasmusnak otthont adó város közötti utazás egyszerűsége. Ennek már a tervezés során azért volt kiemelkedő jelentősége, mert tudtam, hogy a kinti tanulmányaimmal párhuzamosan az otthoni oktatásom sem szünetel, és itthoni tárgyaimból is vizsgát kell tennem. Ebből a szempontból pedig nem indifferens, hogy honnan, milyen időközönként és milyen költségen kell hazatérnem, a rendszeres ingázással járó kimerültségről már nem is szólva. Ha a választásnál ilyen szempontok is számítanak, Brno elsőrendű lehetőség, mivel a Budapest-Nyugati pályaudvar – Prága hlavní nádraží viszonylatban közlekedő EC vonatok Brno-t is érintik. A menetidő nagyjából négy óra, amely viszont kényelmesen eltölthető tanulással, olvasással is, és fontos szempont, hogy megspórolható a repülés esetén kötelező reptéri biztonsági-becsekkolási procedúra, amely még a viszonylag rövid utazásokat is nagyon megnyújtja. Végezetül, a vasút választása mellettí érv, hogy a mobilitási programban ösztönzött, zöld utazási forma, melyre – környezetbarát volta miatt – kiegészítő támogatás is igénybe vehető.

Brno közlekedésének „verőerei” a villamosvonalak. A városban metró nincsen, alternatív lehetőségként a busz jöhet számításba. Álláspontom szerint azonban a villamos a legkedvezőbb közlekedési forma, városon belül a legtávolabbi úticélok is megközelíthetőek vele. A járatsűrűség messzemenőig kielégítő. Fontos azonban, hogy szemben a hagyományos, papíralapú bérletrendszerrel, mely hazánkban is meghatározó, Brnoba a bérletvásárlás egy integrált városi honlapon át történik, kötelező online kártyás fizetéssel. A megváltott bérlet adatait a fizetés után a vásárló bankkártyája tárolja, így a bankkártya a városi utazás során nélkülözhetetlen, mert az - egyébként igen gyakori – ellenőrzés is kártyaterminállal történik. Brno városának integrált honlapja ezen felül is mindenképpen használandó, mivel a városban

három hónapot meghaladó tartózkodás esetén kötelező hulladékadó-fizetés is ezen keresztül történik (a városban töltött napok száma alapján fizetendő adóösszeg minimális).

IV. Mindennapi élet, sport, kultúra

A mindennapi élet körében elsőként a megélhetés költségeiről kell szólnom. A Cseh Köztársaság hivatalos pénzneme a korona. A forint-korona átváltási árfolyam az én kinti tartózkodásom alatt stabilan 15-16 között mozgott (1 korona hozzávetőleg 15 forint 50 fillér). A mindennapi élethez nélkülözhetetlen alapvető élelmiszerek ára átváltva hasonló a magyar árakhoz, egyes termékek esetén kedvezőbb. Dacára az áraknak, a mértékletes, takarékos háztartásvezetés indokolt, kivált, ha lakbért kell fizetni, továbbá, ha a közművek költségét nem fedezi a lakbérbe előzetesen beszámított összeg. A bevásárlásokat egyszerűsíti, hogy a belvárosban több bevásárlóközpont is található, így lényegében a belvárosban minden beszerezhető.

A mindennapi életemet alapvetően a tanulmányi feladatok teljesítése határozta meg, de ez nem jelenti azt, hogy ne lett volna lehetőség a szabadidő tartalmas eltöltésére. A városban számtalan edzőterem található, ezek elérhető áron kínálnak lehetőséget a testmozgásra, így én is ezzel a lehetőséggel éltem. Az egyetemi sportéletet épp ezért nem derítettem fel olyan mélységben, bár az egyetemi sportcentrum kissé távol esik a belvárostól, és eleve kerülni akartam a heti többszöri városon belüli ingázást. Kulturális szempontból mindenekelőtt a történelmi belváros felfedezése említhető programként. Mivel a valódi látványosságok egy viszonylag kis területre koncentrálódnak (történelmi városmag), így annak bejárása önállóan, vezetés nélkül is lehetséges. A városi múzeumok zömmel a cseh és morva történelem, kultúra, természeti értékek témáját mutatják be, a hagyományos kiállítási koncepciók mentén. A város északi határában nagy kiterjedésű állatkert várja a látogatókat. A város határain kívüli kirándulások is lehetségesek, elsősorban a környék híres történelmi városai (Olomouc, Kroměříž, Hodonín) jöhetnek szóba. Prága másfél-két óra vonattal, így aki a cseh fővárost kívánja meglátogatni, ezt a látszólag nagy távolság ellenére is könnyen megteheti.

V. Összegzés

Brno egy nagy történelmi múltú, ugyanakkor fejlett, egyetemistabarát európai nagyváros. A Masaryk Egyetem által kínált Erasmus-kurzusok között mindenki megtalálhatja azt, amivel érdeklődése alapján szívesen foglalkozna. A lakhatás megfelelő előkészületek esetén gördülékenyen megoldható, a mindennapokban nem is lehet sok különbséget tetten érni a magyar és a csehországi életmód között. Brno választása különösen azok számára ajánlott, akik az otthoni vizsgáikra is tekintettel szívesebben preferálnak könnyebben elérhető helyeket. Szakmai szempontból az oktatás magas színvonalú, az oktatók kifogástalan angol nyelvtudással rendelkeznek, nyitottak a diszkusszióra, megbecsülik azt a hallgatót, aki proaktív, kész aktívan részt venni az órák menetében. Ajánlott az alapszintű cseh szókincs és néhány társalgási fordulat elsajátítása, a mindennapi érvényesülés (az egyetem falain kívül) ezzel lényegesen egyszerűbbé válik. Összességében azoknak ajánlom Brno-t, akik:

- 1) Határozott elképzeléssel rendelkeznek szakmai fejlődésük irányairól;
- 2) Vonzódnak a közép-európai közös történelmi örökséghez;
- 3) Érdeklődést éreznek a nyugati szláv kultúrák, nyelvek, illetve az ilyen nemzetek jogrendszerei iránt;
- 4) Tekintettel vannak az otthoni vizsgáikra is, ezért közeli úticélokot preferálnak.